

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:

Tárgy: alapjogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

Ügyintéző:

Tel.:

E-mail:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **Panaszos** képviseletében előterjesztett panasz tárgyában, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete alapján megismételt közigazgatási hatósági eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásának megállapításaira – a bilincselés alkalmazása vonatkozásában a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, azzal szemben közigazgatási per indítható. A közigazgatási peres eljárás illetéke 30 000 Ft, azaz harmincezer forint, azonban a fél a tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán mentesül az illeték előzetes megfizetése alól, az illetéket annak kell megfizetnie, akit a bíróság erre kötelez.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a vitatott határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy postára adni. A keresetlevél benyújtásának a határozat hatályosulására nincs halasztó hatálya.

Tájékoztatom, hogy a keresetlevelet elektronikus úton is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A keresetlevél elektronikus előterjesztésére szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/kozigazgatasi-per-birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le. Eljárási költség nem merült fel.

A határozatot kapják:

- 1.) panaszos (képviselője útján)
- 2.) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3.) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4.) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos képviselője a Panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban, postai úton panaszt terjesztett elő a Panasztestületnél, amelyet kiegészített.

A panaszbeadvány szerint *-n a Panaszos társaival együtt a termőföldről terményt szedett. A már leszedett terményt egy teherautó rakterére pakolták. A pakolás közben érkezett a helyszínre egy rendőrautó egy járőr párral. A rendőrök a zsákok és a címerek eredetéről kérdezősködtek, majd igazoltatták a teherautó sofőrjét. Az igazoltatás végére a Panaszos és társai már teljesen befejezték a pakolást. Eközben egy újabb rendőrautó érkezett a helyszínre. Ekkor a rendőrök – minden előzmény nélkül – rasszista és sértő megjegyzéseket tettek a Panaszos (és társai) irányába, majd bántalmazásukat követően megbilincseltek őket. Időközben még több rendőrautó érkezett a helyszínre, majd a Panaszost és társait hátrabilincsel kézzel először letérdeltették, majd hasra fektették. Hason fekvő helyzetben – a tűző napon – kb. 2-2,5 órán keresztül kellett feküdniük, eközben a rendőrök mindvégig szidalmazták, megalázták és bántalmazták őket.

A Rendőrkapitányságra történő szállításukat követően, a Panaszos és társai nem kaptak lehetőséget hozzátartozóik értesítésére, továbbá élelmezésüket is megkésve hajtották végre.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri intézkedés érintette a Panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezethető testi épséghez és a testi integritáshoz fűződő, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, valamint a XV. cikk (2) bekezdésében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

A Panasztestület vizsgálatát követő álláspontja szerint a Panaszos bántalmazása kapcsán súlyos fokban sérült a testi épséghez való joga, valamint súlyos fokban sérült az emberi méltósághoz fűződő joga is azáltal, hogy orvosi vizsgálatok a vizsgálóhelyiségben tartózkodott egy rendőr is. A Panasztestület megállapította továbbá azt, hogy a Panaszos mobiltelefonját elvették, korlátozták telefonhasználatát és emiatt sérült a tisztességes eljáráshoz való joga is.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsértések elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt közigazgatási hatósági eljárásban az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A tényállás tisztázására foganatosítandó eljárási cselekmények lefolytatása, tárgyi bizonyítási eszközök beszerzése az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésében biztosított ügyintézési határidőn belül nem volt végrehajtható, ezért – a hatályban lévő – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 33. §

(7) bekezdése alapján az ügyintézés határidejének *-ig történő meghosszabbítása felől született döntés.

*-n végzésben a Ket. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel a Ket. 30. § d) pontjára – elkészttség miatt az eljárás megszüntetésre került.

A Panaszos képviselője a megszüntető végzés bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte.

A hatóság az érdemi ellenkérelem előterjesztését megelőzően megállapította, hogy a *-n kelt döntése jogszabálysértő volt, ugyanis nem vette figyelembe a Ket. 65. § (3) bekezdését, amely alapján, ha a határidő utolsó napja olyan nap, amelyen a hatóságnál a munka szünetel, a határidő a legközelebbi munkanapon jár le.

A panasz előterjesztésére nyitva álló – Rtv. 93. § (1) bekezdés szerinti – húsz napos határidő *-n telt volna le, azonban ez a nap vasárnapra esett, ezért a határidő a következő munkanapon hétfőn járt le. A panaszt tartalmazó küldeményt ezen a hétfőn adták postára, ezek alapján – figyelemmel a Ket. 65. § (4) bekezdésére – a panasz előterjesztési ideje a postára adás napja volt, így az nem tekinthető elkésztetnek.

Mindezek alapján *-n, végzésben a Ket. 114. §-a alapján a jogszabálysértő végzés visszavonásra került, továbbá arra tekintettel, hogy az eljárás megindításának törvényes akadályja nem állt fent, az eljárást megindult.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárást követően *-n határozatban, a rendőri intézkedés elleni panasz – minden tekintetben – elutasításra került.

A főkapitányi döntéssel szemben a Panaszos – képviselője útján – a törvényes határidőn belül keresetlevelet terjesztett elő.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) ítélete a főkapitányi döntést hatályon kívül helyezte, és a hatóságot [ORFK-t] – a bilincselés használatával, az igazoltatás és az előállítás okának közlésével, az intézkedő rendőrök hangnemével és a Panaszos földre fektetésének körülményeivel kapcsolatosan – új eljárás lefolytatására utasította.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárást követően határozatban, a rendőri intézkedés elleni panasz minden tekintetben elutasításra került.

A főkapitányi határozattal szemben a Panaszos képviselője ismételten keresetet terjesztett elő.

A Bíróság ítélete a főkapitányi határozatot a bilincs alkalmazása és az azzal összefüggésben alkalmazott testi kényszer tekintetében hatályon kívül helyezte, és e körben az ORFK-t új eljárás lefolytatására kötelezte. Ezt meghaladóan a Panaszos egyéb tárgyú keresetét elutasította.

A lefolytatott eljárást követően határozatban, a panasz ismételten elutasításra került.

A Panaszos képviselője a döntéssel szemben ismételten keresetet terjesztett elő.

III.

A Bíróság ítélete a főkapitányi döntést hatályon kívül helyezte és az ORFK-t új eljárás lefolytatására kötelezte. Az eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező ORFK Ellenőrzési Szolgálat Központi Panasziroda az ítéletet *-n érkeztette.

A Bíróság ítéletében a következő megállapításokat tette:

„A bíróság e körben megállapította, hogy az alperes [az ORFK] határozata a bíróság ítéletében beidézett, annak 10. oldalán, utolsó bekezdésében idézőjelbe tett mondat kapcsán rögzített határozat ellentmondásosságára vonatkozó megállapításának ellenére ezt a bekezdést a perbeli jelen eljárás alapjául szolgáló határozat 13. oldalának, második bekezdésében szó szerint ugyanúgy benne hagyta.

Egyebekben ismételten ellentmondásos megállapításokat hagyott vélhetőleg szövegszerkesztési okból, a 21. oldal utolsó bekezdésének mondatában, illetve a 22. oldal összegzésének közepétől kezdődően, melyek már az alperesi határozat elemeinek rögzítésekor részletesen felsorolásra kerültek a perbeli ítéletben. A bíróság ezért arra csak visszautal.”¹

„Mindezen ellentmondásos megállapítások, melyeknek mindegyikének a lényege az, hogy a felperes vonatkozásában érvként a bilincseléssel kapcsolatosan azt is benne hagyta a határozatban az alperes, hogy az a felperes [a Panaszos] aktív ellenszegülő magatartása miatt történt jogszabálysértő, mert a bíróságítéletének a 12. oldalán a második bekezdés, utolsó mondatában egyértelműen rögzítette, hogy a megállapított adatok alapján ugyanis csak az igazolható és a jelentésekben is az szerepel, hogy a felperes aktív ellenszegülő magatartást nem tanúsított, melyből kifolyólag kizárólag a szökésének megakadályozása adhat alapot a bilincselésnek, amit megfelelő módon kell indokolni és a jelentésben rögzítettekkel alátámasztani az új eljárás során.”²

„Az alperes ezen bírói kötelezésnek nem tett eleget. A határozata újból önellentmondó, ami olyan súlyos eljárási jogszabálysértés, ami az ügy érdemére kihatott és a hatályon kívül helyezést teszi indokolttá.”³

„A bíróság e körben állapítja meg, hogy az alperes az Rtv. 48. § c) pontját feltüntette a határozatban, mint bilincselésre okot adó jogszabály helyet mellyel eleget tett a bírói kötelezésnek. E körben a határozat nem jogsértő.”⁴

„Mindezekre figyelemmel a bíróság a rendelkező rész szerint határozott a Pp. 339. § (1) bekezdésében foglaltak alapján.

Az új eljárásban az alperesnek az a feladata, hogy határozatát részletesen átvizsgálja és rögzítse a felperes vonatkozásában, hogy a rendőrségi törvény mely szakasz és pontja alapján bilincselte meg a felperest és e körben csak azt a körülményt veheti figyelembe és értékelheti – ahogy az ítélet 12. oldalának (2) bekezdésének végén szerepel – hogy a felperes aktív, ellenszegülő magatartást nem tanúsított.”⁵

IV.

A tényállás tisztázása érdekében az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1)-(2) bekezdése alapján lefolytatott bizonyítási eljárás során a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be, majd használta fel:

¹ A Bíróság ítélete 11. oldal hetedik bekezdése.

² A Bíróság ítélete 11. oldal nyolcadik bekezdése.

³ A Bíróság ítélete 11. oldal kilencedik bekezdése.

⁴ A Bíróság ítélete 11. oldal tízedik bekezdése.

⁵ A Bíróság ítélete 12. oldal első bekezdése.

- dátum nélküli ügyvédi meghatalmazás;
- a Panaszos jogi képviselője által előterjesztett panaszbeadvány;
- a Panaszos jogi képviselője által kiegészített panaszbeadvány;
- az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése;
- a Rendőrkapitányság által *-n kiállított, az előállítás időtartamáról szóló szám nélküli igazolás;
- a Rendőrkapitányság által *-n kiállított, az előállított személy jogait, valamint az előállító helyiség rendjét tartalmazó tájékoztató ismertetéséről, a rendőrségi fogdák rendjéről szóló BM rendeletben meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetőleg az írásos tájékoztató átvételéről, valamint az élelmezés ellátásáról szóló szám nélküli nyilatkozat;
- a Rendőrkapitányság által kiállított, *-n kelt, az intézkedés várható időtartamáról, az egészségügyi ellátást igénylő betegségekről, a fogvatartással kapcsolatos értesítésről szóló szám nélküli nyilatkozat;
- őrizetbevétel elrendeléséről szóló határozat;
- eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv;
- az Alosztály jelentése;
- az Alosztály jelentése;
- az Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése;
- az Rendőrkapitányság vezetőjének számú jelentése;
- Nyomozó Ügyészség átirata;
- tanúmeghallgatásról szóló jegyzőkönyv;
- a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya átirata;
- a Nyomozó Ügyészség folytatólagos kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvei;
- a Nyomozó Ügyészség szembesítésről szóló jegyzőkönyve.

V.

A megismételt és lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a Panaszos a jogi képviselője által előterjesztett, majd kiegészített panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, nyilatkozatot, illetőleg egyéb bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott, ugyanakkor az eljárás folyamán beszerzésre került bizonyítékok alapján a tényállás tisztázható volt.

Az Ákr. 62. § (4) bekezdése értelmében Az eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül, így a hatóságnak mérlegelési jogkörébe tartozik a bizonyítékok megválasztása. A hatóság a feltárt bizonyítékok alapján döntheti el, hogy melyik bizonyítékot és miért vett figyelembe a valósághű tényállás megállapítása érdekében, és ezzel párhuzamosan más bizonyítékokat esetlegesen miért rekesztett ki a bizonyítás köréből, azonban e döntését minden esetben indokolnia kell.

VI.

A rendelkezésre álló – a határozat IV. részében felsorolt – bizonyítási eszközök alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

*-n – a Rendőr-főkapitányság ügyeletvezetőjének utasítására – * órákor három rendőr megjelent a helyszínen, mivel telefonon terménylopásról érkezett bejelentés. Mire a helyszínre értek, már ott volt két rendőr, akik a RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG ügyeletének

rádióforgalmazását hallva mentek a helyszínre, és a jelenlévő személyek igazoltatásába kezdtek. A helyszínen egy személygépkocsival és egy tehergépkocsival hat személy tartózkodott: négy férfi és két nő. Három férfi zsákokat hordott a tehergépkocsi platójára, amit a rendőrök megérkezése és felszólítása ellenére sem hagytak abba. Mikor * megérkezett a helyszínre, átvette a további intézkedések foganatosítását.

Ő is felszólította az intézkedés alá vont személyeket személyazonosságuk igazolására, de nem figyeltek rá, megismételte, erre a Panaszos társa sérelmezte, hogy miért kellene neki ezt megtennie, és fenyegető mozdulatokkal elindult * felé.

* közölte vele, hogy tetten érték őket lopáson, ezért elő fogják őket állítani a rendőrkapitányságra. Erre Panaszos társa még fenyegetőbben lépett fel. Időközben az intézkedés alá vont másik két férfi – közöttük a Panaszossal – is méltatlankodni kezdett, hogy miért csinálják ezt velük a rendőrök, más megyében ezért nem szoktak velük szemben intézkedni. Mivel Panaszos társa megtagadta személyazonosságának igazolását, magatartását * a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülésként értékelte, és mivel Panaszos társa fellépése egyben fenyegető is volt, testi kényszer alkalmazva, egy tanult önvédelmi fogással, ún. csípődobással a földre, hasra fektette, majd ebben a helyzetben a kezeit hátrabilincselte. Eközben a három férfi folyamatosan méltatlankodott, szidalmazta a rendőrök személyét és munkáját, észlelhető akarategységben, amely már a termény eltulajdonítása kapcsán kialakult közöttük. Tekintettel arra, hogy egy szántóföldön voltak, a temető mellett, a falu határában, és az intézkedés alá vont személyek hatan voltak, míg az intézkedő rendőrök öten, felmerült a szökés lehetőségének a veszélye mindhárom férfi vonatkozásában, ezért ennek megakadályozása végett Panaszos társát és Panaszost is megbilincseltek, illetve Panaszos társa esetében ez a bilincselési ok is fennállt, az ellenszegülés megtörésén túl.

Ezt követően mindegyik intézkedés alá vont személy igazolta magát, továbbá az országos körözési rendszerben is ellenőrizték őket, ahol egyikük sem szerepelt. A helyszínen tartózkodó két nő nem vett részt a méltatlankodásban és a rendőrök szidalmazásában, ők a rendőrök felszólításának eleget téve megfelelően jártak el. A negyedik férfi, aki a tehergépkocsi sofőrje volt, tisztázta magát a termény eltulajdonításában való részvétel gyanúja alól. Őt a tehergépkocsi előtt igazoltatták, amit felszólításra végrehajtott, majd engedélyt kért, hogy magas vérnyomása és a forróság miatt leülhessen az árnyékba a fák alá, az intézkedéstől mintegy 10-15 méter távolságra. A tehergépjármű sofőrjét és a két nőt együttműködő magatartásuk folytán nem bilincseltek meg.

* ugyan az elsők között jelent meg a helyszínen, visszaemlékezni nem tudott semmilyen történetre.

Mire a további megjelent rendőrök a helyszínre vonultak, a kényszerítő eszközök alkalmazásával érintett személyek már hátrabilincseltek kézzel a temető falánál ültek az árnyékban.

VII.

A Bíróság ítéletében a határozatot hatályon kívül helyezte és az ORFK-t új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az Ákr. a 62. §-ban, a tényállás tisztázása körében kimondja, hogy ha a döntéshozatalhoz nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, a hatóság bizonyítási eljárást folytat le. A hatósági

eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas. A hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli.

A bírósági ítélet az országos rendőrfőkapitányi határozatot eljárásjogi okból helyezte hatályon kívül, és utasította új eljárásra az ORFK-t, aminek okaként azt jelölte meg, hogy a határozat ismét önellentmondó, amely súlyos, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés. A megismételt eljárásban az ORFK-nak az a feladata, hogy határozatát részletesen átvizsgálva rögzítse, hogy a Panaszost az Rtv. melyik szakasza és pontja alapján bilincselte meg, és ennek során csak azt – a korábbi perekben már megállapított – körülményt veheti figyelembe, hogy a Panaszos aktív, ellenszegülő magatartást nem tanúsított. Mivel a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása – figyelemmel a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 97. § (4) bekezdésére – a megismételt eljárásban köti az eljáró közigazgatási szerveket, ettől eltérni nem lehetséges.

VIII.

A bilincshasználat jogalapja, arányossága.

Az Rtv. 48. § c) pontja szerint:

*„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy
c) szökésének megakadályozására, ”*

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (6) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint:

*„(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy
a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha
aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, ”*

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentésből megállapítható, hogy a bilincs alkalmazására az Rtv. 48. § c) pontja alapján – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pont aa) alpontjára – „hátra” helyzetben került végrehajtásra.

A Bíróság ítéletében kifejtette:

„A bíróság megállapítja, hogy helyes az az alperesi [ORFK] értelmezés, mely szerint a bilincs ellenállás tanúsítása nélkül is alkalmazható, a hivatkozott jogszabályhely ugyanis szökés megakadályozásáról szól, amely azonban nem azt jelenti, hogy az intézkedés alá vont személynek a szökést meg is kell kezdenie, hanem a szökés lehetőségének fennállása is alapot ad a bilincselésre annak megakadályozása érdekében, ezért önmagában az a tény, hogy az intézkedés alá vont nem tanúsít ellenállást, támadást, és szökést nem kísérel meg, nem jelenti azt, hogy a bilincselésnek az Rtv. 48. § c) pontjában foglalt feltétele ne következhetne be”.

Ezen ítéleti megállapításra tekintettel a bilincselés jogalapjának elméleti vizsgálatát mellőztem.

Amennyiben az Rtv. kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségét teremti meg, vizsgálni szükséges az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdéseibe meghatározott arányossági követelménynek való megfelelést:

„(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy az intézkedés alá vont személy jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket.

E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyankor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, löfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak **„nyilvánvaló aránytalan”** hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek. **A nyilvánvaló aránytalanság akkor következik be, ha az aránytalanság kézenfekvő, evidens, vitathatatlan, kétséget kizáróan állapítható meg.** Érthető, hogy a rendőrtől felfokozott indulati helyzetben, a személyes biztonságát is fenyegető szituációban történő intézkedéskor a „szükségesség-arányosság” tesztje helyett, a jóval egyszerűbb **nyilvánvaló aránytalansági kritériumnak** való megfelelést várja el.

Az Rtv. tanulmányozása révén megállapítható, hogy szökés megakadályozása céljából – a bilincselésen túlmenően – csak löfegyver-használatnak van helye az emberi élet kioltását szándékosan elkövető személy esetén [Rtv. 54. § (1) bekezdés g) pont], továbbá súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatására, elfogására a rendőrök csapaterőben alkalmazhatók [Rtv. 58. § (1) bekezdés c) pont]. A testi kényszer szökés megakadályozására nem alkalmazható, az említett intézkedések pedig jóval súlyosabbak, és az azokat megalapozó jogi helyzet sem állt fenn.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az alábbiak állapíthatóak meg:

* a Nyomozó Ügyészség hallgatta ki. Elmondta, hogy a helyszínre kiérkező rendőrök igazoltatásba kezdtek, melynek során őt a teherautó elejénél vonták intézkedés alá, a többi személyt pedig a gépjármű végénél, így végig köztük állt a tehergépkocsi. Miután ő igazolta magát, engedélyt kért, hogy magas vérnyomására és a nagy melegre tekintettel egy fa árnyékába

ülhessen le, amely mintegy 10 méterre volt a folytatódó intézkedéstől. Ő semmilyen durvaságot, szidalmazást, szóváltást nem érzékelt. Ezzel egyezően adta elő a tapasztaltakat a közigazgatási ügyben is, amikor *-n tanúként kihallgatták. Leszögezte: *„Úgy is ültem, hogy ne is lássam az egészet, mert nagyon dühös voltam a *-ra, amiért ilyen kellemetlen helyzetbe hozott engem, holott segíteni akartam.”* Megállapítható tehát, hogy a tanú egyrészt távolabb ült, közte és a történészek között állt egy tehergépkocsi, továbbá törekedett is arra, hogy kívül maradjon az eseményeken, mivel neheztelt *-ra, amiért őt egy lopási cselekmény részesévé akarta tenni.

*** , mint kívülálló tanú objektív észleléseket tett az eseményekről, azokról azonban – mivel fizikailag is eltávolodott a történésektől, valamint csalódottsága folytán a lehető legkevésbé figyelt azokra – kevés tudomással bírt, így ha nem észlelt ellenszegülést Panaszos társa és társai részéről, az nem tekinthető úgy, hogy nem is észlelhette volna, ha közelebb helyezkedik el, és odafigyel az eseményekre.**

* a büntetőeljárásban az alábbiakat mondta el: *„Én igazoltatást végeztem a helyszínen, kérdőre vontam a feltételezhető elkövetőket, hogy mit csinálnak ott. Arra emlékszem, hogy ők sérelmezték azt, hogy mi miért intézkedünk velük szemben, hiszen ők semmi törvénybe ütközőt nem csináltak.”* *„A két hölgy, ők együttműködők voltak, a nekik nyújtott segítséget számomra meg is köszönték. A két férfi azonban az intézkedés során ellenszegült, ezt főleg szóban tették, végig azt hajtogatták, hogy miért lettek megbilincselve, miért kell velük ezt tennünk”.* Folytatólagos kihallgatása során mindezt fenntartotta.

*** vallomásából kiderül, hogy Panaszos társa és férfi társai sérelmezték a velük szembeni intézkedést. A nők részéről kifejezetten együttműködő magatartásra emlékezett, akik meg is köszönték a nekik nyújtott segítséget. A férfiak (akikből két főre emlékezett) ellenben ellenszegültek, főként szóban, mivel úgy vélték, semmilyen jogellenes cselekményt nem követtek el, ezért indokolatlan velük szemben a rendőri intézkedés.**

* a büntetőeljárásban tett vallomásában az ügyész részéről feltett azon kérdésre, hogy bármelyik személlyel szemben került-e sor testi kényszer alkalmazására, azt válaszolta: *„A személyek együttműködők voltak, így kényszerítő eszközként csak bilincset alkalmaztunk velük szemben.”*

Folytatólagos kihallgatása során ezt az alábbiakban pontosította: *„A bilincselésre vélhetően azért került sor, mivel az előállított személyek nagy száma ezt indokolta. Úgy emlékszem, hogy 5-6 személy volt előállítva, mi pedig ekkor öten voltunk a helyszínen, ezért is került sor bilincs alkalmazására. A bilincselést nem én végeztem, hogy ki, arra már nem emlékszem. Fenntartom a korábban tett vallomásom azon részét, hogy én aktív vagy passzív ellenszegülő magatartásra nem emlékszem az előállított személyek részéről. Tehát a bilincselés nem ilyen ellenállás miatt történt. Én az intézkedés során volt, hogy nem az előállított személyeket figyeltem, így előfordulhat, hogy amikor én nem voltam a közelükben, akkor ilyen magatartást tanúsíthattak. De kijelentem, hogy az én jelenlétemben ilyen egyszer sem történt. Nekem nem is panaszkodott közülük senki az intézkedéssel kapcsolatban.”*

*az *-al történt – eredménytelen – szembesítés során arra a sértetti képviselői kérdésre, hogy az intézkedés alá vont személyek tanúsítottak-e ellenállást akár passzív, akár aktív módon, az alábbiakat adta elő: *„Nem. Jelenlétemben nem tapasztaltam ilyet. Az én irányomban ilyen nem történt. A kollegák elmondása szerint azonban valami történt. Ennek a részleteiről azonban én nem tudok nyilatkozni. Talán testi kényszer is kellett alkalmazni.”*

*a Panaszos társával történt, szintén eredménytelen szembesítés során – amelynek súlypontja a bántalmazás kérdése volt – elmondta, hogy az intézkedéskor valaki valóban feküdt a földön, de nem emlékezett, hogy az a sértett tanú volt-e vagy más személy.

***elmondásából az derült ki, hogy ellenszegülést ő nem tapasztalt, de a bilincselésre emlékezett, amelyet szerinte „az előállított személyek nagy száma” indokolhatott. Ezzel arra utalt, hogy ilyen helyzetben nem tudnak az intézkedő rendőrök megfelelő figyelmet tanúsítani mindegyik intézkedés alá vont személy irányába, ezért fennáll a szökés veszélye, ami szintén bilincselési indok. Azt is leszögezte, hogy volt, amikor nem az előállított személyekre figyelt, ezért akkor akár ellenszegülhetett is valamelyikük az ő észlelése nélkül. Nevezett vallomástétele és szembesítése során abban sem volt biztos, hogy a bilincs mellett sor került-e testi kényszer alkalmazására is. Abban minden résztvevő előadása egybecseng, hogy a helyszínre először *és *érkezett, és elkezdték az intézkedést, majd amikor * megérkezett két társával, majd átvették az intézkedés folytatását. Az tehát, hogy *nem észlelt ellenszegülést az említett körülmények mellett, nem bizonyítja azt, hogy ilyen nem is volt.**

*a büntetőeljárásban történt kihallgatása során az ügyész azon kérdésére, hogy a jelenlétében bármelyik személlyel szemben testi kényszer alkalmazására került-e sor, a következőket nyilatkozta: *„A személyek meg voltak bilincselve, testi kényszerrel velük szemben nem kellett alkalmazni.”*

Arra az ügyészi kérdésre, hogy a helyszíni intézkedést követően az eljárásban részt vett-e, elmondta: *„Igen, a meghallgatásokat én végeztem. Ekkor sem láttam rajtuk semmilyen sérülést, megjegyzem azt, hogy valamennyien együttműködők voltak. Valamennyien tettek vallomást. Az őrizetbe vétel ellen sem éltek panasszal. Erre tekintettel nem is lett volna ok arra, hogy bárki bántalmazza őket, hiszen az eljárás zavartalanul folyt. Úgy emlékszem, hogy ráadásul a szabálysértés elkövetését is elismerték.”*

Panaszos társával való – eredménytelen – szembesítése során előadta, hogy Panaszos társára csak a szabálysértési ügyben történt kihallgatásról emlékezett, a helyszínről semmire sem, arra sem, hogy Panaszos társa esetleg a földön feküdt-e. Amikor ő a helyszínre kiérkezett, az intézkedés alá vont személyek a temető falánál ültek.

***a testi kényszer és bilincs alkalmazását követően érkezett a helyszínre. Ezért a kényszerintézkedések fogatosítása során nem volt jelen, azok előzményét nem tapasztalhatta meg. Az az előadás, hogy az előállítottak kifejezetten együttműködők voltak, a saját maga által lefolytatott szabálysértési meghallgatásra vonatkozott.**

* a büntetőeljárásban történt kihallgatása során elmondta, hogy az egyik előállított férfitől kapott egy telefonszámot, aki a megérkezésükkor hátrabilincselte kézzel álló helyzetben volt. *„Aki a telefonszámot adta nekem, ő korrekt módon viselkedett, gyakorlatilag ő mondta el nekem, hogy mi történt a helyszínen, a többiek közül többen is az intézkedést szapulták, illetve az eljáró kollégákat. Az együttműködő személy az intézkedés okát sérelmezte, azt hajtogatta, hogy Más megyében ezért ellenük nem szoktak intézkedést kezdeményezni.”*

Gyanúsítottként történt kihallgatása során fenntartotta a korábban elmondottakat és kiegészítette azzal, hogy az a személy, aki a telefonszámot adta neki, arról a férfiről átmenetileg lekerült a bilincs.

A Panaszos társával történt – eredménytelen – szembesítés során hangsúlyozta, hogy ő nem volt végig jelen az intézkedés során. Csak arra emlékezett, hogy több személy is meg lett bilincselve, az ő jelenlétében nem került sor testi kényszer alkalmazására. Abban volt még biztos, hogy aki a telefonszámot adta, arról a férfiről átmenetileg lekerült a bilincs.

*** nyomozó volt, ezért a testi kényszer alkalmazása és a bilincselést követően érkezett a helyszínre, nyomozó társával és a bűnügyi technikussal egy időben. Erre az időpontra a bilincselés lezajlott; arról a férfiről, aki egy telefonszámot adott át, átmenetileg le is vették a bilincset. Megerősítette mások azon vallomását, miszerint a megbilincselte személyek azt hajtogatták, hogy Más megyében ilyen magatartásért (jogtalan címergyűjtés) nem szoktak velük szemben intézkedést kezdeményezni.**

** , a körzeti megbízott, a büntetőeljárásban azt vallotta, hogy amikor a helyszínre ért, már ott tartózkodott öt fő általa ismert rendőr, akiket név szerint fel is sorolt. „Megérkezésemkor az intézkedés már megkezdődött, azt, hogy mennyien voltak az elkövetők, pontosan már nem tudom, talán négy férfi és egy vagy két hölgy. Az biztos, hogy a hölgyek nem voltak megbilincselve, ha jól emlékszem, a férfiak közül sem mindenki.” „Az előállított személyek magatartása gyakorlatilag agresszív értetlenkedésként értelmezhető, ők kérdőre vontak minket, miért kell ellenük intézkedni, ők nem csináltak semmit, nem értették, hogy miért nem lehet őket elengedni.”*

*** szintén a testi kényszer alkalmazása és a bilincselés után érkezett a helyszínre. Akiket megbilincseltek az intézkedés során, azok már bilincsből várokoztak. Ő is alátámasztotta mások vallomását azzal, hogy az előállított személyek „agresszív módon értetlenkedtek”. Ez alatt azt értette, hogy kérdőre vonták a rendőröket, miért intézkednek velük szemben, amikor ők „semmit sem tettek”.**

** nyomozó az alábbi vallomást tette a büntetőeljárásban: „Én * bűnügyi technikussal érkeztem az intézkedés helyszínére. Ekkor az intézkedés már elkezdődött, mi tehát csak később csatlakoztunk ahhoz (...). Az intézkedés során a sértetteket én a temető falánál láttam, ott ültek egymás mellett. Azt, hogy meg voltak-e bilincselve, azt megmondani nem tudom. (...) én kb. egy 20 méterről láttam őket. (...) Én egyébként velük egyáltalán nem foglalkoztam. (...) Én összesen tehát kb. egy órát tartózkodtam kint a helyszínen, sem az intézkedés legelején, sem pedig a legvégén már nem voltam ott (...).”*

*** is a kényszerítő eszközök alkalmazása után érkezett a helyszínre. Elmondása szerint ekkor az intézkedés alá vont személyek a temető falánál ültek egymás mellett. Mivel ő kb. 20 méterről látta őket, abban sem volt biztos, hogy volt-e rajtuk bilincs. Hangsúlyozta, hogy ő az intézkedés elején nem volt ott, és nem is foglalkozott az előállítottakkal, mert a saját nyomozói feladatát látta el.**

*** r. főtorzsórmester** bűnügyi technikus az alábbiakat mondta el a büntetőeljárásban tett vallomásában :

*„Azt tudom, hogy a helyszínre mi szerintem az utolsók között értünk ki, mivel megérkezésünkkor már járőrök és nyomozók is voltak a helyszínen, illetve jelen volt * is, aki a szabálysértési előkészítő csoport vezetője volt. Mi vele vettük fel a kapcsolatot, hogy mit tudunk segíteni, illetve tenni a helyszínen. Azt tudom, hogy az esetleges elkövetők a fal előtt lévő árnyékban ültek és meg voltak bilincselve. Kb. erre emlékszem a cselekménnyel kapcsolatban (...).”* Kérdésre vallomását pontosította: *„Én őket a temető mellett található fal árnyékában ülve láttam megbilincselte kézzel. Úgy emlékszem, a kezük hátra volt bilincselve. Én csak megismételni tudom azt, hogy velük egyébként egyáltalán nem kommunikáltam”.* Arra a kérdésre, hogy az

eljárás alá vont személyek együttműködőek voltak vagy ellenszegültek-e, az alábbi választ adta: *„Ők, én úgy emlékszem, hogy csendben voltak, ellenszegülést nem tapasztaltam, illetve szóban sem panaszkodtak az intézkedés miatt. Gyakorlatilag csendben ültek a helyükön.”*

*** szintén később, az utolsók között érkezett a helyszínre. Ekkor az esetleges elkövetők már egy fal előtt ültek az árnyékban. A kezük hátra volt bilincselve. Emlékezete szerint csendben voltak, az otléte alatt ellenszegülést nem tapasztalt.**

***-nek** a vallomását vettem a közigazgatási hatóság a bizonyítékok sorába. Ő a jelentéseiben foglaltakat tartotta fenn, mivel pontosan már nem emlékezett a történetekre. Arra már nem emlékezett, hogy a sértettek hányan voltak, de arra igen, hogy a rendőrök nagy létszámban voltak jelen. *„Bilincselésre biztosan sor került, hiszen a helyszínen kellett megállapítani azt, hogy bűncselekmény vagy csak szabálysértés az, amit az intézkedés alá vont személyek elkövettek. Az tudom, hogy én is végeztem bilincselést, de hogy konkrétan kit bilincseltem meg, azt nem tudom.*

Kérdésre elmondom, hogy pontosan már nem emlékszem, hogy az intézkedés alá vont személyek közül ki tanúsított ellenállást, ki volt esetleg agresszívabb, úgy emlékszem, hogy azok a hölgyek, akik intézkedés alá lettek vonva, ők agresszív ellenálló magatartást nem tanúsítottak, ezért velük szemben talán bilincselésre nem került sor. A többi személy, ha jól emlékszem ellenállt, ezért került sor bilincs alkalmazására, Egyébként e tekintetben is a jelentésben foglaltakat szeretném fenntartani, hiszen frissen, pontosan leírtam a történeteket.”

A büntetőeljárásban Panaszos társával történt – sikertelen – szembesítése során Panaszos társa elmondta, hogy * egy hölgygel érkezett a helyszínre másodikként. Trágár módon beszéltek velük, sértegették őket. Majd egy alkalommal, ököllel gyomorszájon ütötte, és megfordította, megbilincselte. Mivel idegesítette az, hogy nem találták a gépjármű kulcsait, őt több alkalommal megrúgta, majd megpróbálta a földre teperni, de mivel nem sikerült, még egyszer megrúgta. Panaszos társa ezt követően „feküdt le” a földre.

* Panaszos társa jogi képviselőjének kérdésre elmondta: *„Arra emlékszem, hogy testi kényszer alkalmazására is sor került, én is foganatosítottam, de azt, hogy kivel szemben és hányat, arra nem emlékszem, pontosabban ezeket a jelentés úgylis tartalmazza.”*

*** kihallgatása során már nem emlékezett pontosan a történetekre, az írásos jelentésében foglaltakat tartotta fenn. Arra emlékezett, hogy bilincselésre sor került, és abban ő is részt vett, de hogy hány személyt vontak intézkedés alá, és abból hányat bilincseltek meg, már nem tudta megmondani. Arra sem emlékezett, hogy az intézkedés alá vont személyek közül ki volt agresszívebb, csak arra, hogy a nők nem tanúsítottak agresszív ellenálló magatartást, ezért velük szemben valószínűleg nem alkalmaztak bilincset. A többi személy esetében ellenállásra emlékezett, ami miatt bilincset használtak velük szemben.**

*szintén a vallomásában úgy nyilatkozott, hogy a helyszínre egy lopás miatt érkeztek elsőnek, egy vagy két kollégával. Pontosán már nem emlékezett, hány személlyel szemben intézkedtek, voltak férfiak és nők is. Több kolléga volt jelen, több szakterületet képviseltek. Elmondta, hogy *„Az intézkedés alá vont személyek közül voltak, akik ellenállást tanúsítottak, azonban ezekre már pontosan nem tudok visszaemlékezni. Mivel bűncselekmény elkövetésével voltak gyanúsíthatóak, ezért bilincs alkalmazására is, ha jól emlékszem, sor került.”*

***arra határozottan emlékezett, hogy egy lopás miatt elsőnek érkeztek a helyszínre, de azt, hogy hány személlyel szemben intézkedtek, abból hány férfi volt és hány nő, továbbá kik**

tanúsítottak ellenállást, már nem tudta pontosan felidézni. Úgy emlékezett, hogy bilincs alkalmazására sor került.

Az elsődleges, az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentés szerint kényszerítő eszközként bilincselést alkalmaztak az Rtv. 48. § c) pontja értelmében, szökés megakadályozására.

E rendőri jelentésben tehát a bilincselés alkalmazását lehetővé tévő jogszabályhelyként az Rtv. 48. § c) pontját tüntették fel.

A panasz kapcsán a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztály munkatársai által készített jelentés az alábbiakat tartalmazza:

A rendőrök a helyszínen személyazonosságuk igazolására szólították fel az ott tartózkodó személyeket. Ekkor Panaszos társa felháborodva kérdezte, hogy most miért kell neki a személyazonosságát igazolnia. Erre * ismételten felszólította, hogy igazolja magát személyazonossága megállapítása céljából. Panaszos társa agresszíven, támadólag lépett fel az intézkedő rendőr irányába, amire az intézkedő rendőr az agresszív támadó magatartás megtörése céljából, tanult önvédelmi fogással a földre kényszerítette (hasra) Panaszos társát, és ezt követően a földön fekvő megbilincselte. A másik két férfi – közöttük a Panaszos – is megbilincselésre került az esetleges támadás vagy szökés megakadályozása érdekében. A három intézkedés alá vont férfival jelen lévő két nő és a teherautó sofőrje nem került megbilincselésre, mivel ők az intézkedés folyamán teljesen együttműködő magatartást tanúsítottak. A bilincseket csak a rendőrkapitányságon távolították el. A jelentés szerint: *„Az intézkedés során az elkövetők folyamatosan próbálták hátráltatni a rendőri munkát, illetve a rendőrséget bírálták és a rendőrök munkáját.”*

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közrendvédelmi Alosztály munkatársai által írt jelentés azt tartalmazza, hogy *-al hárman jelentek meg a temető melletti külterületen, a RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG ügyeletvezetőjének utasítására. *és *már ott voltak és az elsődleges intézkedéseket megkezdték. A helyszínen négy férfi és két nő volt intézkedés alá vonva.

A rendőrök az Rtv. 20. §-nak megfelelően köszöntek, majd innen * átvette az intézkedést. Köszönt, azonosította magát, majd a törvény nevében felszólította a jelenlévő személyeket, hogy a személyazonosságuk megállapítása végett igazolják magukat. A jelentés szerint ennek hallatára *„ (...) az egyik intézkedés alá vont személy, Panaszos társa agresszíven kezdett el közeledni irányomban, ezt látva ismét felszólítottam a törvény nevében, hogy igazolja magát, aminek ismét nem tett eleget, viselkedése továbbra is agresszív maradt, ezért [megfogtam] őt jobb karját [-nál], majd tanult önvédelmi fogásokkal (csípődobással) a földre kényszerítettem. Panaszos társa a fogás következtében hassal a földre esett, ezt követően kezeit hátrabilincseltem, majd őt a nagy hőségre való tekintettel árnyékos helyre ültettem. A bilincselésre a támadás, valamint a szökés megakadályozása végett került sor (...).”*

Ezt követően a fennmaradó öt személy igazolta magát, majd mind a hat személyt ellenőrizték a körözési rendszerben, ahol nem szerepeltek.

A jelentés szerint: *„ (...) A priorálást követően Panaszos társa két férfi társát is megbilincselte szökésük megakadályozásának céljából. A két hölgy együttműködő magatartást tanúsított az intézkedés közben, ezért őket a nemükre, együttműködésükre, valamint a hőségre tekintettel nem bilincselte, rájuk * kisasszony vigyázott. (...)”*

A jelentés kitért arra is, hogy a teherautó sofőrjét, *öt sem bilincseltek meg, mivel tisztázták, hogy nem vett részt a jogtalan termény szedésben, ő csak a szállítás érdekében jött, és nem tudott arról, hogy a címer leszedése jogtalanul történt.

A jelentés szerint a megállapítottakat jelentették a RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG ügyeletvezetőjének, aki * és * nyomozókat, valamint * bűnügyi technikust, *, a szabálysértési előkészítő csoport vezetőjét, illetőleg * körzeti megbízottat irányította a helyszínre. A bilincset az előállított személyekről a Rendőrkapitányságon távolították el, * órákor.

A jelentésben kitértek arra, hogy Panaszos társa és társai „(...) az intézkedés során folyamatosan negatív jelzőkkel illették a magyar rendőrség munkáját, viselkedésükkel, magatartásukkal lassították az eljárást, továbbá arrogáns módon bántó megjegyzéseket tettek személyeinkre, munkánkra (...)”.

A fenti két jelentés, amely néhány hónappal az intézkedés után íródott, pontosítja a történetek leírását. Mivel az elsődleges jelentés tartalma az előállítás végrehajtására, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazására korlátozódott, ezek a jelentések ellenben az intézkedés minden mozzanatát leírják, olyan – az elsődleges jelentéssel egybecsengő – többletinformációkat tartalmaznak, amelyek részletesebben indokolják a kényszerítő eszköz alkalmazásának indokát.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése a következőket tartalmazza:

A 3. oldal

10. pont: Ezt követően a jogszabályban előírt módon igazoltatást akartak végrehajtani, mely intézkedéssel szemben a panaszosok férfi tagjai arrogáns, lekezelő módon reagáltak, közülük egy fő, Panaszos társa agresszív mozdulatokkal, támadólag lépett fel *rel szemben, aki Panaszos társa agresszív, támadó magatartásának megtörése céljából a tanult önvédelmi fogással földre kényszerítette (hasra), és ezt követően a földön fekvve megbilincselte.

Továbbá, mivel az intézkedés alá vontak továbbra is agresszívan viselkedtek, Panaszos társa másik két férfi társát is megbilincseltek esetleges szökésük megakadályozása céljából. A három férfival jelen lévő két nőt és a teherautó sofőrjét nem bilincseltek meg, mivel az intézkedés folyamán teljesen együttműködő magatartást tanúsítottak.

A 11. pont szerint tisztázták, hogy *nek nem volt köze a szabálysértés elkövetéséhez.

6. oldal, panaszos társával kapcsolatban adott válaszok:

2. pont: Testi kényszer nem lett alkalmazva a panaszos társával szemben, az intézkedés során agresszív viselkedést tanúsított, az intézkedés során tartani lehetett attól, hogy szökésével kivonja magát az intézkedés alól, ezért szökésének megakadályozása végett lett megbilincselve.

6. oldal, Panaszos társával kapcsolatban adott válaszok:

2. pont: Mivel az öt igazoltató rendőrrel szemben agresszív hangnemben, támadó mozdulattal reagált, ezért cselekvése abbahagyása végett testi kényszer lett alkalmazva, melynek során a rendőr önvédelmi fogást alkalmazott (csípődobás). ...

4. pont: Az intézkedés során agresszív, támadó viselkedést tanúsított, a további intézkedés során tartani lehetett attól, hogy szökésével kivonja magát az intézkedés alól, ezért szökésének megakadályozása és támadásának megakadályozása végett lett megbilincselve...”

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentése az alábbiakat tartalmazza:

1. pont 5. bekezdés: „Panaszos társával szemben az Rtv. 47. § felhatalmazása alapján (...) került testi kényszer alkalmazásra, mivel az intézkedés megkezdésekor köszönő és bemutatkozó kollégák felé indult meg, agresszív, támadó jelleggel, amit ellenszegülésként értelmeztek a járőrök, és ennek a cselekvésnek az abbahagyására kényszerítették.”

2. pont 2. bekezdés: „A helyszínen tartózkodó rendőrök közül egy rendőr a támadólag fellépő szabálysértővel (Panaszos társa) szemben az Rtv. 47. §-ában foglaltak fennállása miatt (...) testi kényszerrel alkalmazott, mely nem érte el a kívánt eredményt. Ezt követően a testi kényszerrel földre vitt szabálysértőt (...) megbilincselte (...). A kezek hátrabilincselése a földre vitt panaszos esetében indokolt volt, ez a mód kellő korlátot szabott a támadólag fellépő személynek.”

2. pont 4. bekezdés: „(...) a bilincselés a földön történt, mert a kolléga egy tanult intézkedéstaktikai fogás (csípődobás) alkalmazásával az ellenszegülőt földre vitte a tanultak szerint, és a bilincselést ott végezte el (...)”.

5. bekezdés: „(...) a Panaszossal és társával szembeni bilincshasználatra azért került sor, mert gyanúsan tekingettek körbe, mintha szökési utat kerestek volna. Erre a járőr felfigyelt, és az Rtv. 48. § c) pontjára tekintettel megbilincselte őket (...)”.

6. bekezdés: „A helyszínre a továbbiakban még 5 rendőr érkezett. A feladat-meghatározáskor mindenki külön feladatot kapott, ezért az elkövetőket nem mindenki figyelte, őrizte, mely lehetőség alkalmat adhatott volna az elkövetőknek arra, hogy a helyszínen tartózkodók közül bárkit megtámadjanak, testi épségét veszélyeztessék.
A lehetséges szökés, ellenállás és támadás elkerülése, illetve az eredményes intézkedés végrehajtásának érdekében indokolt maradt a bilincselés.”

7. bekezdés: „A bilincseket a Rendőrkapitányságra történő előállítását követően azonnal levették az elkövetőkről a rendőrök. Nem állt fenn a továbbiakban a támadás és ellenszegülés lehetősége, illetve az elkövetők együttműködők voltak”.

8. bekezdés: „A helyszínen lévő hölgyek együttműködő magatartása miatt nem került megbilincselésre”.

3. pont 1. bekezdés: „A teljes intézkedés időtartama alatt egyszer fordult elő, hogy az elkövetők közül valaki földre került. Ez a személy Panaszos társa volt, aki az ellenszegülés megtörése érdekében, az alkalmazott testi kényszer miatt került földre, majd a földön megbilincselésre. Ezt követően (mely nem tartott 10 (tíz) percnél tovább) az elkövetőt felállították, és a szükséges adatok, információk feltárása után a másik két megbilincselte elkövetővel együtt, a temető kerítésénél kapott helyet, ülő helyzetben. Azért a temető kerítése mellé lettek leültetve, mert ott volt árnyék, mely védte őket a naptól és a melegtől.”

A fent említett két jelentés valóban az intézkedés végrehajtása után több hónappal készült, annak konkrét okát a Panasztestület által megküldött kérdések képezték. Erre a helyzetre tekintettel került sor ismételten a történetek felidézésére, azok

megmagyarázására. Ennek során a rendelkezésre álló adatokat, jelentéseket, egyéb iratokat vették alapul.

A rendelkezésre álló bizonyítékokat összességében az alábbiak szerint értékeltem:

A Panaszos a Panasztestülethez – a most elbírált panaszkérelmet is tartalmazó – panaszát *-n nyújtotta be.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentés rögtön az események után készült.

A Rendőrkapitányság vezetőjének jelentéseit a Panasztestület eljárására tekintettel írta meg. Az első alkalommal a Panasztestület kérdéseire adtak választ, a második esetben pedig – a Panasztestület állásfoglalásának ismeretében – az országos rendőrfőkapitányi határozat előkészítéséhez készített jelentést a kapitányságvezető. Ezekben a helyzetekben a történeteket – a rendelkezésre álló adatok, jelentések, egyéb iratok alapul vételével – ismét felelevenítették, ennek birtokában válaszoltak a felmerült kérdésekre.

A büntetőeljárásban a tanúk kihallgatása *-ól *-ig tartott, a gyanúsított kihallgatások pedig *-ben zajlottak le. A Panaszos és társai tanúként kihallgatásra nem kerültek, részükről csak egyes tanúkkal és gyanúsítottakkal történt szembesítésre került sor.

A rendőrkapitányi jelentések alaposságát önmagában az, hogy az események után több hónappal, illetve majdnem egy évvel később készültek, nem dönti meg. Ezek elkészítéséhez a rendelkezésre álló adatokat, iratokat fel lehetett használni, míg a tanúk és a gyanúsítottak csupán az emlékezetükre hagyatkozhattak. Ezért a tényállás megállapítása során elsősorban a rendőri jelentéseket vettem figyelembe, összevetve azokat a vallomások tartalmával.

A Panaszos és társai állításainak szavahihetőségét ellenben erősen megkérdőjelezi a köztük fennálló ismeretségi kötelék, ezért azoknak kisebb meggyőző erőt tulajdonítottam. A Panaszos és társai tisztában voltak azzal, hogy együttesen egy tulajdon elleni jogellenes cselekményben vettek részt, ezért a történéseket, az abban betöltött szerepüket próbálták bagatellizálni.

A Panaszos egyik társa, Panaszos társa aktív ellenszegülő magatartást tanúsított, vele szemben testi kényszert is alkalmazni kellett. A Panaszos és társa vele látható akarategységben, hangosan méltatlankodott az igazoltatás miatt, és annak nem is tettek eleget. Amint azt a rendőrkapitányi jelentés alátámasztja, – miközben Panaszos társa már a földön feküdt a testi kényszer alkalmazása folytán – a Panaszos és társa olyan módon tekintettek körbe, mint akik a szabadulás útját keresik, és ez – összevetve azzal a ténnyel, hogy a jelenlévő rendőrök más-más feladattal bírtak, és nem tudták az igazoltatás alá vont öt személyt folyamatosan ellenőrizni, továbbá egy szántóföldön zajlottak a történések – azt a veszélyt hordozta magában, hogy a Panaszos és társai megszöknek. Ebben a helyzetben az intézkedő rendőrök helyesen mérték fel, hogy a szökés veszélyének olyan fokú kockázatát látják, amely csak a bilincs alkalmazásával hárítható el. Miként azt a bíróság is megállapította ítéletében, a bilincs szökés veszélye miatti alkalmazásához nem szükséges a szökés tényleges megkísérlése, ezért a rendőrök jogszerűen alkalmazták azt megelőző jelleggel. A bilincselés a nyilvánvaló aránytalanság tilalmába sem ütközött, így a panaszt alaptalannak minősítettem.

Mindezek alapján a Kp. 97. § (4) bekezdésére figyelemmel a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk;
- a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 323. § (1)-(3) bekezdése, XLVI. fejezete, 605. §-a, 608. §-a;
- a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 29. § (1) bekezdése, 39. § (1) bekezdése, 97. § (4) bekezdése;
- az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9.§ (b) pontja;
- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 35. § (1), (3) bekezdései, 62. § (1)-(2) és (4) bekezdése, 81. § (1) bekezdése, 113. § (1) bekezdés a) pontja, 114. §-a;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 48. § c) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (6)-(7) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontja.

Budapest, 2018. július 20.

Dr. Balogh János r. vezérőrnagy
rendőrségi főtanácsos
országos rendőrfőkapitány